

**Protokół nr 1/2024 z posiedzenia Komisji Kultury i Dziedzictwa Narodowego
z dnia 16.09.2024 r.**

Posiedzenie odbyło się w pokoju 105 Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach.

Otwarcia i stwierdzenia prawomocności posiedzenia komisji dokonała **Przewodnicząca Komisji – Pani Janina Zięba**.

Obecni według listy obecności.

W posiedzeniu Komisji wzięli udział:

- **p. Barbara Josińska** - Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej (Miejski Konserwator Zabytków)
- **ks. Adam Bojdoł** - Proboszcz Parafii św. Piotra i Pawła w Świętochłowicach
- **ks. Sebastian Olencki** - Proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Świętochłowicach

Tematyka posiedzenia:

1. Sprawozdanie z realizacji trwających remontów zabytków.

Przewodnicząca Komisji – Pani Janina Zięba przedstawiła tematykę posiedzenia i wyraziła zadowolenie, iż za poprzedniej władzy trzy świętochłowickie parafie otrzymały środki na remonty. Dodała, że te środki były parafiom potrzebne. Następnie zapytała o kwotę dofinansowania, jaką otrzymała Parafia Ewangelicko-Augsburskiej w Świętochłowicach z Rządowego Funduszu Polski Ład.

Proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Świętochłowicach – Ksiądz Sebastian Olencki odpowiedział, że dofinansowanie wyniosło 2 450 000 zł, a parafia musiała zebrać 50 000 zł, jako wkład własny, co udało się zrobić z nadwyżką. Dodatkowe środki zostaną wykorzystane na inne potrzeby kościoła. Poinformował, iż wraz z Radą Parafialną utworzył program zbiórki, która była silnie promowana. Pomocy udzieliły też katolickie parafie. Proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej dodał, iż prace remontowe dobiegają końca i po ich zakończeniu podziękuje wszystkim zaangażowanym.

Przewodnicząca Komisji podała do wiadomości, iż wieża kościoła wygląda imponująco i widać włożoną pracę Proboszcza.

Proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej poinformował, że to nie jest tylko jego

zasługa. Dodał również, że w Świętochłowicach są piękne zabytki i kamienice.

Przewodnicząca Komisji pogratulowała sukcesu, a następnie zapytała Proboszcza Parafii św. Piotra i Pawła w Świętochłowicach – Księdza Adama Bojdoła, czy udało się zażegnać problem z ciekącym dachem.

Proboszcz Parafii św. Piotra i Pawła w Świętochłowicach – Ksiądz Adam Bojdoł zauważył, iż na szczęście obfite opady ustały. Parafia otrzymała dotację na remont dachu w kwocie blisko 3 500 000 zł. Proboszcz Parafii św. Piotra i Pawła dodał, że zbiórkę wymaganych 2% wkładu własnego rozpoczął już jego poprzednik. Innym pozostającym problemem jest murowanie miejsca, gdzie znajdowała się sygnaturka, która przechyliła się w kierunku grobów proboszczów. Proboszcz Parafii św. Piotra i Pawła poinformował, iż te prace będą musiały zostać wykonane z środków własnych parafii, gdyż dofinansowanie dotyczy wyłącznie dachu kościoła, a i to nie wystarczy na pełny remont. Dodał również, że ma pomysł na kiermasz, podczas którego będzie można wesprzeć Parafię. Następnie zauważył, iż budynki kościołów to najstarsza tkanka budowlana w Świętochłowicach.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej – Pani Barbara Josińska poinformowała, iż budynki kościołów nie są najstarsze, a za przykład podano ulicę Katowicką.

Proboszcz Parafii św. Piotra i Pawła w Świętochłowicach odniósł się do historii Śląska oraz zaniedbań wobec zabytków. Docenił także walory wizualne świętochłowickiej wieży ciśnień, która niestety niszczeje.

Przewodnicząca Komisji zapytała, czy Gmina wie kto jest właścicielem.

Proboszcz Parafii św. Piotra i Pawła w Świętochłowicach poinformował, że właścicielem jest osoba prywatna.

Radna – Pani Helena Kubica dodała, że budynek zabytkowego Ratuszu w Chropaczowie również niszczeje.

Radny – Pan Arkadiusz Chorób poinformował, iż obiekt został sprzedany, tak jak Pałac w Świętochłowicach.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej odpowiedziała, iż obiekt został sprzedany w latach 90., a obecnie powinno się zabezpieczyć budowlę, gdyż pokrycie dachowe jest zdeintegrowane.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej – Pan Łukasz Respondek oraz **Radny – Pan Arkadiusz Chorób** zapytali, czy Gmina nawiązała kontakt z właścicielem.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej podała

do wiadomości, że wydziałem właściwym w tej sprawie jest Wydział Gospodarki Nieruchomościami.

Przewodnicząca Komisji dodała, iż należy przyjrzeć się tej sprawie.

Następnie wywiązała się dyskusja na temat kamienic z nieuregulowanym stanem prawnym oraz elementów architektury, które przynależą do terenu, na którym znajduje się nieruchomość wpisana do rejestru zabytków, ale same nie posiadają tego statusu prawnego.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej stwierdził, iż wszystkie zabytki mają szczęście do właścicieli. Następnie odniósł się do konieczności reagowania na zły stan zabytków będących własnością prywatną oraz do możliwości pozyskania środków zewnętrznych z funduszy europejskich oraz wojewódzkich. Za przykład działań gminy w zakresie budynków będących własnością prywatną podano sytuację dotyczącą dawnego ratuszu Hajduków Wielkich. Pochwalono również prace wykonane na terenie elektrociepłowni Szombierki.

Radny – Pan Arkadiusz Chorób zwrócił uwagę na możliwość pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych. Zauważył także, że prywatny właściciel zawsze będzie dążył do spieniężenia zysków.

Przewodnicząca Komisji podała do wiadomości, iż Komisja Kultury i Dziedzictwa Narodowego przyjrzy się sprawie wieży ciśnień.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej odpowiedziała, że konieczne będzie przeprowadzenie rozmowy z właścicielem.

Proboszcz Parafii św. Piotra i Pawła w Świętochłowicach ponownie odniósł się do historii Śląska oraz o pogórnich nieruchomościach w innych krajach. Dodał, iż należy rozmawiać o zabytkach na poziomie międzygminnym.

Radna – Pani Helena Kubica zapytała o remont Ratusza w Chropaczowie.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej poinformowała, że zlecono projekt remontu, który się tworzy.

Radna – Pani Helena Kubica zapytała kiedy remont się rozpocznie.

Radny – Pan Arkadiusz Chorób zaznaczył, że to adaptacja a nie remont i taka pozycja znajduje się w budżecie.

Radna – Pani Helena Kubica odniosła się do wypowiedzi poprzedniego Prezydenta Miasta, który stwierdził, iż w budynku Ratusza nie będzie możliwości wykorzystania pomieszczeń na potrzeby biblioteki. Radna dodała, iż o remoncie rozmawia się od lat, a w tej sprawie nic się nie dzieje.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej ponownie poinformowała, iż projekt jest tworzony. Terminy prac są zawarte w umowie.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej zauważył, iż na dostosowanie części bibliotecznej pozyskano środki zewnętrzne.

Przewodnicząca Komisji zapytała, jakiego zakresu prac dotyczyła dotacja dla Parafii p.w. św. Augustyna w Lipinach.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej odpowiedziała, że ta dotyczy naprawy pokrycia dachowego i elewacji w obrębie prezbiterium. Dotacja nie była zbyt duża i wynosiła 392 000 zł, a koszt prac to 400 000 zł. Zaznaczono, iż to dopiero część prac, które powinny zostać wykonane. Parafia p.w. św. Augustyna w Lipinach dwukrotnie występowała po dotacje z Rządowego Planu Odbudowy Zabytków. Pierwszy wniosek dotyczył wieży kościoła, a drugi miał mniejszy zakres, który nie kolidowałby z remontem wieży.

Przewodnicząca Komisji zapytała, czy remont już się rozpoczął.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej poinformowała, że zakres dotacji został skończony w ubiegłym tygodniu.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej zapytał o kwotę dotacji.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej odpowiedziała, że ta wyniosła 392 000 zł.

Następnie wywiązała się dyskusja na temat stanu technicznego budynków kościołów oraz procesów ich budowy.

2. Propozycje i analiza wniosków do budżetu na rok 2025.

Radna – Pani Helena Kubica zaproponowała, aby zwiększyć kwotę na dotację na zabytki z sektora poza publicznego.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej poinformowała, że gmina może finansować prace remontowe zabytków wpisanych do rejestru zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków. W 2024 roku zaplanowano w budżecie na ten cel 50 000 zł, a wniosek złożył wyłącznie Zespół Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o. na kwotę 5 400 zł. Pomocy Zespołowi Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o. udzielili również parafianie z Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Świętochłowicach.

Przewodnicząca Komisji zapytała o prace, które należy jeszcze wykonać w kaplicy przyszpitalnej.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej odpowiedziała, że pozostaje między innymi odtworzenie oryginalnej polichromii, ale te prace mogą jeszcze poczekać. Obiekt jest wpisany do rejestru zabytków, a więc można starać się

o środki zewnętrzne. Do zrobienia pozostaje jeszcze wykończenie ołtarza.

Przewodnicząca Komisji zapytała, czy można wejść do kaplicy.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej odpowiedziała, że utworzono harmonogram wizyt.

Radny – Pan Arkadiusz Chorób zapytał, czy utworzono plan lub listę najważniejszych prac do zrealizowania.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej podała do wiadomości, iż ma świadomość ogromu prac, ale do gminnej ewidencji zabytków wpisano około 700 obiektów, które wymagają prac remontowych. Trudno byłoby przeprowadzić klasyfikację zabytków i określenie poziomu ważności wykonania prac.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej zapytał, czy powstał kosztorys prac związanych z renowacją krzyża.

Radna – Pani Helena Kubica odpowiedziała, że nie.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej zapytał, co z pozostałymi środkami zabezpieczonymi na prace remontowe.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej poinformowała, że możliwe, iż zostaną złożone dwa wnioski. Problem polega na tym, że prace muszą zakończyć się w tym roku budżetowym i trzeba stworzyć zakres wniosku możliwy do wykonania.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej przypomniał o zbliżających się obchodach związanych z wojewódzkim Rokiem Pamięci Ofiar Tragedii Górnośląskiej i o złym stanie Bramy Obozu Zgoda, którego teren zapewne będzie centralnym punktem wydarzenia. Prezydent Miasta wystąpił do Marszałka o środki na ten cel, ale warto byłoby zastanowić się już teraz nad kosztorysem prac.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej poinformowała, że Prezydent Miasta ogłosi postępowanie o wykonanie dokumentacji dotyczącej konserwacji Bramy Obozu Zgoda. Zapytanie ofertowe zawierało w sobie budowę pomnika lub inną formę upamiętnienia na terenie znajdującym się za Bramą Obozu Zgoda. Następnie odniesiono się do historii tego miejsca oraz do jego sytuacji prawnej. Dodano, iż dopiero teraz zainteresowani dowiadują się, jak Obóz Zgoda był rozplanowany. Nadmieniono, że sama konserwacja Bramy, to niewystarczające upamiętnienie, a na projekt zabezpieczono środki w wysokości 100 000 zł.

Radna – Pani Helena Kubica zapytała, co z Domkami Fińskimi.

Zastępca Naczelnika Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej

odpowiedziała, że te nie nadają się do odtworzenia.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej dodał, że powinny zostać wyburzone.

3. Sprawy bieżące.

Przewodnicząca Komisji przedstawiła projekt uchwały w sprawie nadania nazwy rondu w Świętochłowicach, w celu wydania opinii przez Komisję Kultury i Dziedzictwa Narodowego, co jest zgodne z zakresem działania komisji. Przedstawiła również swoje stanowisko na temat corocznych obchodów Tragedii Górnośląskiej oraz środowisk, które je organizują.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej zaznaczył, że są to uroczystości o charakterze wojewódzkim a „śląskość” należy prezentować. Zdaniem Wiceprzewodniczącego Rady Miejskiej sprawa Tragedii Górnośląskiej była zakłamywana i wszystkie zainteresowane środowiska powinny wypracować nowy wspólny sposób jej upamiętnienia, gdyż mają prawo do uczestnictwa i organizacji obchodów. Przypomniął również o zbiorowym grobie, który znajduje się na terenie Cmentarza Ewangelickiego, a także odniósł się do makiety Obozu Zgoda, która jego zdaniem jest kontrowersyjna.

Proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Świętochłowicach potwierdził, że wspólny grób znajduje się na terenie Cmentarza Ewangelickiego i poprosił, aby pamiętać o tym miejscu i uszanować historię. Dodał także, że jest otwarty na współpracę.

Radny – Pan Arkadiusz Chorób zauważył, że może należy połączyć te dwie kwestie, gdyż o Bramie Obozu Zgoda wie wiele osób, ale o grobie już nie.

Następnie wywiązała się dyskusja o Kościele Ewangelickim w Lipinach.

Komisja Kultury i Dziedzictwa Narodowego pozytywnie opiniuje projekt uchwały Rady Miejskiej w Świętochłowicach w sprawie nadania nazwy rondu w Świętochłowicach. (Opinie przegłosowano stosunkiem głosów 1 „za”, 0 „przeciw” oraz 4 „wstrzymujących się”, przy 5 obecnych członkach komisji).

Komisja Kultury i Dziedzictwa Narodowego zwróciła się do Prezydenta Miasta o ujęcie następujących wniosków w projekcie budżetu miasta na 2025 rok:

1. Zwiększenie do 150 000 zł kwoty na §2720 *Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych przekazane jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych.*
2. Wykonanie remontu (oraz m.in. zwiększenie powierzchni) sceny na terenie Ośrodka

Sportu i Rekreacji „Skalka”, tak aby można było organizować w tym miejscu koncerty.

3. Zakup sprzętu nagłaśniającego na potrzeby Centrum Kultury Śląskiej.

Wnioski komisji do projektu budżetu miasta na 2025 rok zostały przyjęte jednogłośnie (stosunkiem głosów 5 „za”).

Przewodnicząca Komisji podziękowała zgromadzonym za spotkanie, po czym posiedzenie zamknięto.

Na tym protokół zakończono.

Przewodnicząca Komisji

Janina Zięba

Protokołował: Daniel Powierża

INSPEKTOR

Daniel Powierża



